

Akademien för de friska källorna

Källexkursion 1997

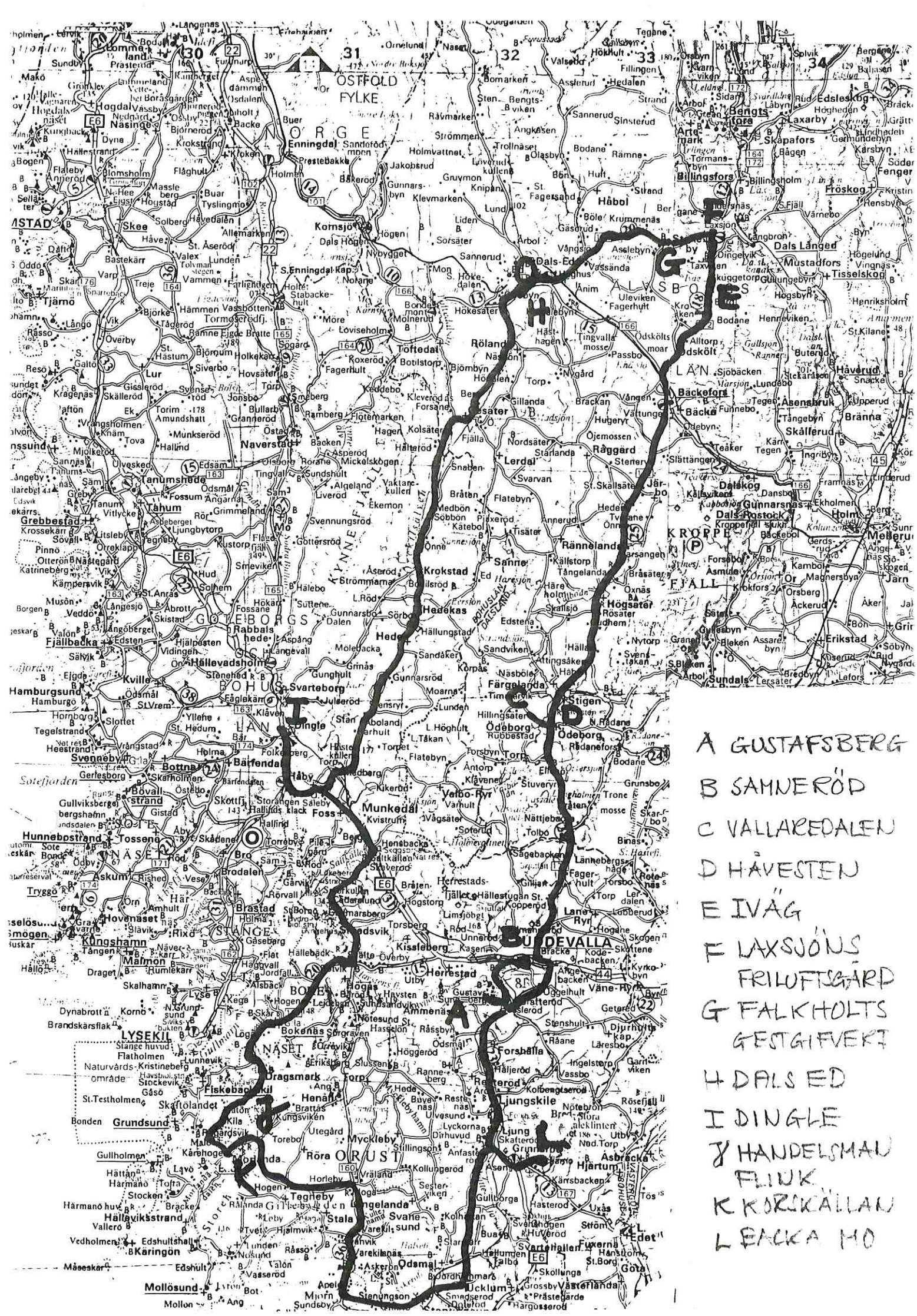
Bohuslän och Dalsland

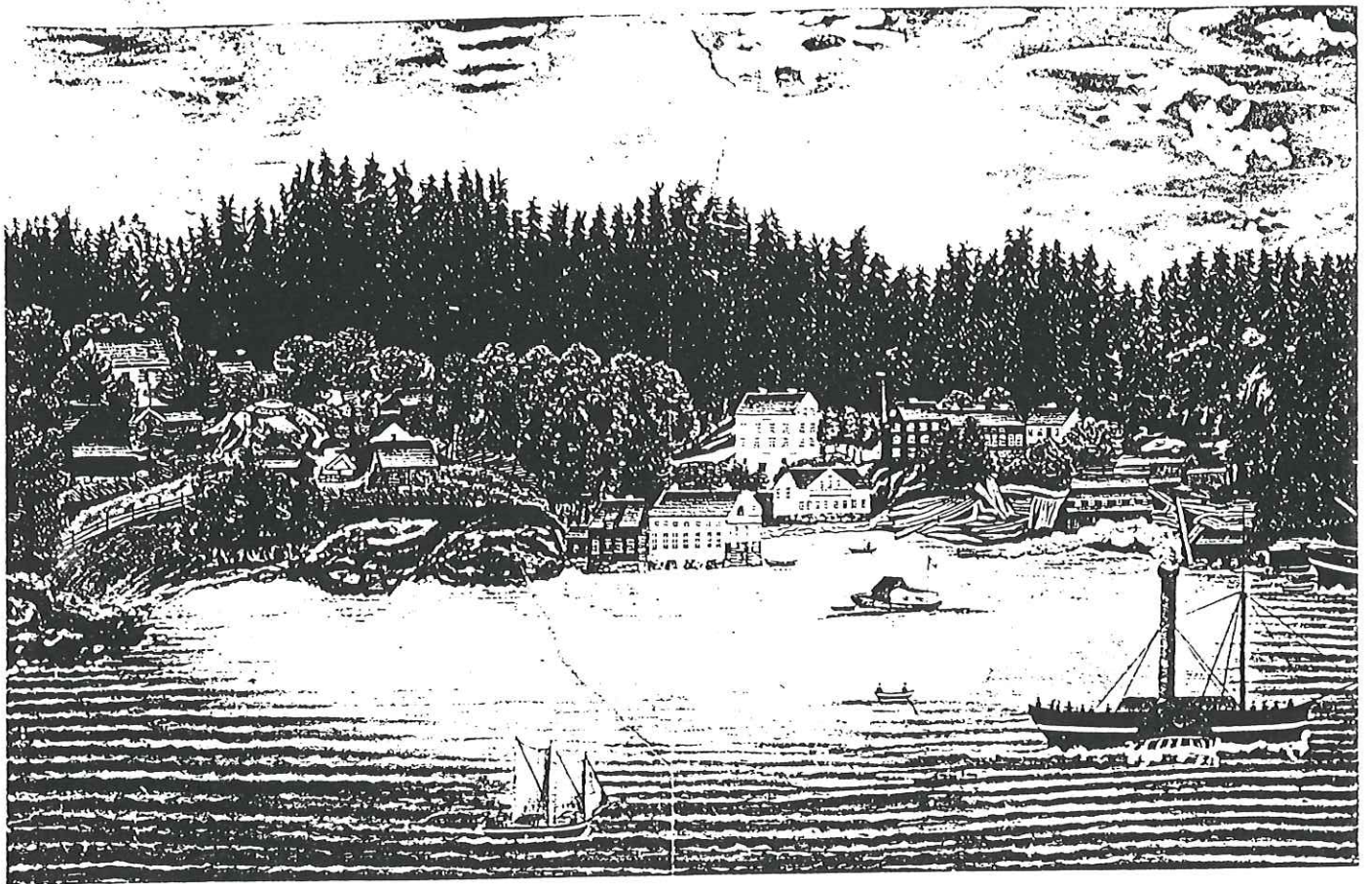
Källexkursion 1997

Deltagarlista:

Agerstrand, Torgny
von Brömssen, Ulf & Eva
Carsrud, Leif
Cyrillius, Lars
Damberg, Anders
De Geer, Jan
Eriksson, Anders
Ericson, Kjell
Eriksson, Sten
Eriksson, Tage
Espeby, Bengt
Fogdestam, Birger
Frycklund, Cristina
Granath, Åsa
Gustafson, Gunnar
Härnulf, Göran
Johansson, Per-Olof
Knutsson, Gert
Lång, Lars-Ove
Molin, Christer
Möller, Åke
Nilsson, Annika
Nilsson, Lasse
Olafsdottir, Ragnheidur
Rhen, Ingvar
Rurling, Sune
Sjökvist, Kurt
Sundlöf, Bertil
Svensson, Chester
Söderholm, Hans
Tilly-Leander, Lena
Weilenmann, Carl-Axel
Wiik, Bengt
Åberg, Curt

- A GUSTAFSBERG
- B SAMNERÖD
- C VALLAREDALEN
- D HÅVESTEN
- E IVÅG
- F LAXSJÖNS
FRILUFTSGÅRD
- G FALKHOLTS
GESTGIFVEKT
- H DALSED
- I DINGLE
- J HANDELSMAU
FLUK
- K KORVÅLLAN
- L BACKA MO

Gustafsberg

— SVERIGES ÄLDSTA BADORT

Gustafsbergstiftelsen

Ett stycke Schweiz i Bohuslän...

Tidigt uppmärksammades naturen vid Gustafsberg då den med sin lummighet och sitt skyddade läge helt skilde sig från den övriga karga bohuslänska kusten. Det skogfattiga och vindpinade bohuslänska kustlandskapet uppfattades som ytterst oskönt ända till slutet av 1800-talet då konstnärerna började skildra dess särpräglade natur. En resenär, som for genom Bohuslän i slutet av 1700-talet, utropar i sin reseberättelse att "Under farten syntes ej ett enda vackert ställe!" Hade denne emellertid haft vägarna förbi Gustafsberg hade sannolikt det stället fallit honom på läppen då det väl stämde in på tidens ideal.

År 1729 fick stadsläkaren i Göteborg, Jacob Boëthius, av magistraten i Uddevalla, dvs den tidens stadsfullmäktige, i uppdrag att undersöka vattenkvaliteten i några källor i och utanför Uddevalla. Anledningen var att hälsokällor hade kommit på modet och man var därför intresserad av att finna förutsättningar för en brunnsanläggning. På stadens mark en kvarts mil söder om Uddevalla vid nuvarande Gustafsberg, fann Boëthius både vattnet och naturen lämpliga och den senare beskriver han på följande sätt:

"Thetta hälso-watn är beläget straxt wid Uddewalla Stad omtrent en fierdings wäg ther ifrån på thet under Staden hörande Landeriet Baggetoftan; Hwarföre jag ock nemdt samma watn Baggetofta Hälsokälla ligger närt wid landswägen som löper til Götheborg. På Östra, Wästra och Södra sidan är Brunnen för alt tilstötande-owäder befriad af höga berg hwilka med en skiön och lustig skog som sträcker sig tämligen widt och

Flygbild över Gustafsberg från sjösidan. Foto: L Forsberg 1991. Godkänd för publicering av Förvarsstaten.

En kort Berättelse /

Om
Baggetofta

Hälsokälla /

Wid Uddewalla;

Uti korthet och största hast
samman skrefwen

af

JACOB BOËTHIUS

Physicus & Medicus Civit. Gothob.

GÖTTEBORO!

Tryckt hos LARS UNGE, 1729.

Jacob Boëthius skrift "En kort berättelse om Baggetofta hälsokälla, wid Uddewalla, uti korthet och största hast samman skrefwen." I Gustafsbergssstiftelsens arkiv.

rundt om gården öfver alt äro betäckte; så at thenna platsen af naturen Zirad och så bepryd är som ej monga andra med stor konst och omkostnad äga. Norr ut ligger then så kallade Uddewalla fiol som är ett inlopp af sielfwa Hafwet hwilket doch alsintet kan skada the drickande emedan then ligger icke allenast ett godt stycke ther ifrån utan är med Stora Ekar och andra sköna trån emellan stängt. Uti the rundt omkringliggande Skogar och bergskullor kan man sig äfwen för-lusta med spatzerande så wäl som jagande och til siös med fiskande så kan hwar ock en hafwa siit nöje och rolighet."

Baggetofta brunn blev snart en havsbadort på modet med många besökande. Att platsen genom sina naturliga förutsättningar rönt stor uppskattning finns det flera exempel på.

I Johan Wallins "Beskrifning öfver BADORTERNA å Sverges västra kust" från 1858 beskrivs Gustafsbergens naturen i översvallande ordalag:

"Gustafsberg är i afseende på läge och natur en ibland glanspunkterna af hvad Bohuslän eger yppigast af skönhet och behag, och öfverträffar i dessa hänseenden alla badorterna å vestra kusten, Särö knappast undan-taget.

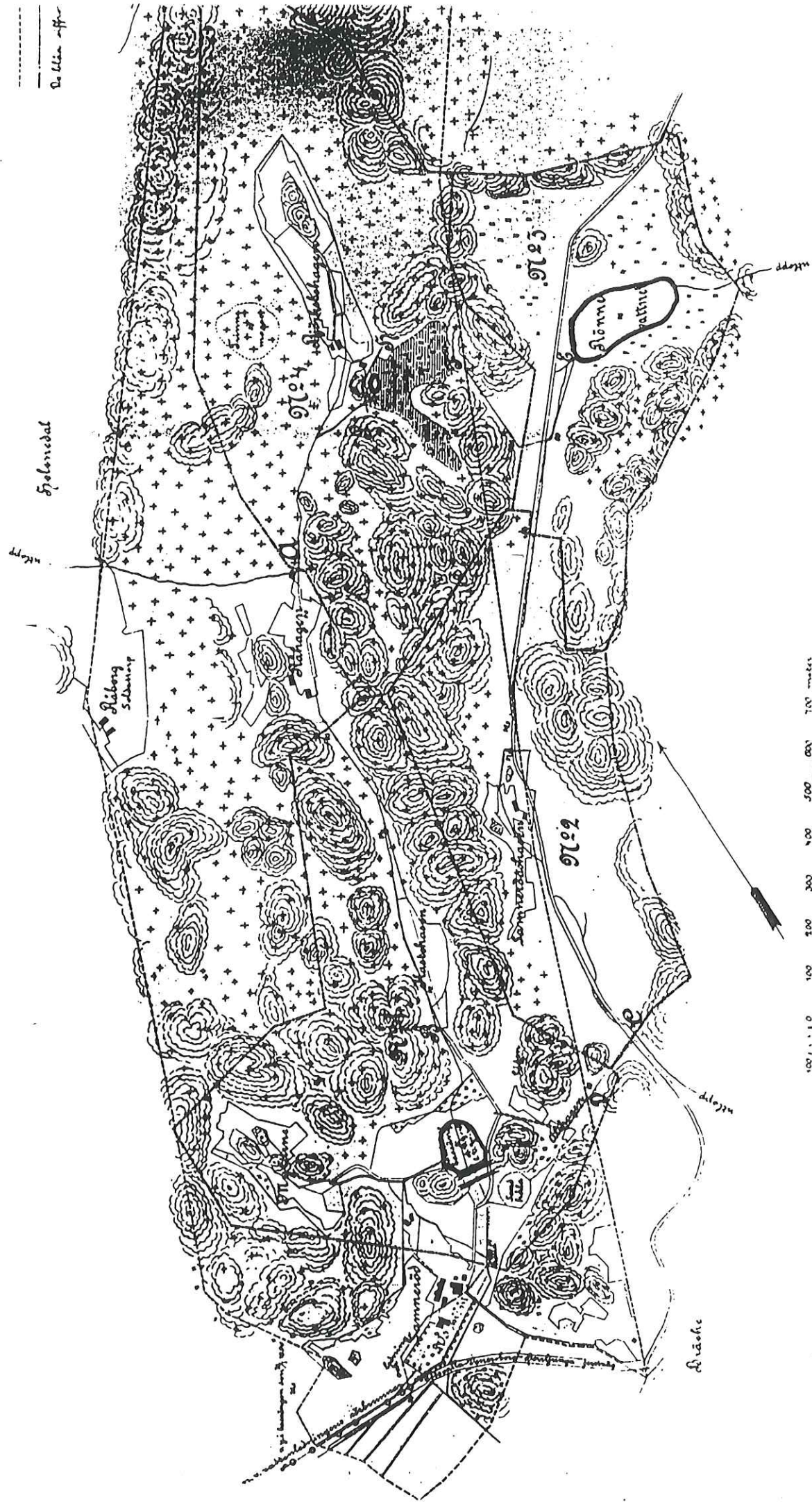
Dock blifver det alltid svårt, att dömma mellan dessa båda ställen. På Särö beundrar man det leende behaget

af en innerligt skön och älskelig natur, af en frodig vegetations fullhet och grönska, lugnet och friden i de rika löfhvalfvens skugga. Allt är ljuft och täckt; allt är inbjudande, såsom till en stilla fest i naturens sköte. Det är en droppe af skönhet och behag, af fröjd och ljus, utstänkt på en klippa vid hafsstranden. — Naturen vid och omkring Gustafsberg är större. Dess skönhet stiger fram med djerfvare och imposantare former. Det ligger mera trotsighet i dess höjder och mjukhet i dess dalar. Det är ett stycke Schweiz utkastadt i höga Norden. Och hvad man med all säkerhet kan påstå, är detta: vore konsten och företagsamheten naturen härstädes behjelpiga; begagnades de rika resurser, ställets naturliga läge och beskaffenhet erbjuda, skulle ingen punkt af vårt kära fädernesland i afseende på skönhet taga företrädet från Gustafsberg."

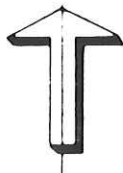
När vi idag nalkas Gustafsberg kan det vara svårt att förstå liknelsen med de schweiziska alperna. Detta har dock sitt ursprung dels i den tidens viltromantiska ideal inpassat i en tämjd natur, dels i en annan tids sätt att beskriva verkligheten.

Lättare har vi att ta till oss den sköna förening av natur och kultur som finns på Gustafsberg; de vackra gamla byggnaderna, den välskötta parken med sina promenadstigar, allt omgivet av skogarna med sitt rika fågel- och växtliv och havet med sin friska sälta.

Skarta öfver Samneröds med dess olika nederbörnsområden upprättad i och för förslag till ny vattenledning f.

SAMNERÖDS KÄLLA VID UPPDEVALLA

REV	ANT	REVIDNINGEN AVSER	STOR	DATA
VIAK AB		FÄRGELANDA KOMMUN	HÄVESTEN II	
KONSTRUKTÖR M LIEDHOLM		AVSÄNKNING VID PUMPSTOPP		
GRANSKAD		GÖTEBORG 1977 01 05		
ARBETSBLAD		RITNINGSSÄSER		SKALA 1 10 000
85 1121-01		07		REV

Utvecklingen av området ODSKOLTS MOAR, Dalsl. Västra Sverige, i samband med senaste landisens avsmältning.

The evolution of ODSKOLTS MOAR, Dalsland, W Sweden during the last deglaciation

TECKENFÖRKLARING.

☐	Is Ice	☐	Subkvartärtiskt avsatta isälvsediment Subaquatic sediments
☐	Berg Bedrock	☐	Suprakvartärtiskt avsatta isälvsediment Supraaquatic sediments
☐	Morän Till	☐	Organiskt material Organic matter
☐	Lera Clay	☐	Hav eller sjö Sea or lake
		☐	Bäck Brook

BENGT T. JOHANSSON

Fig 102.

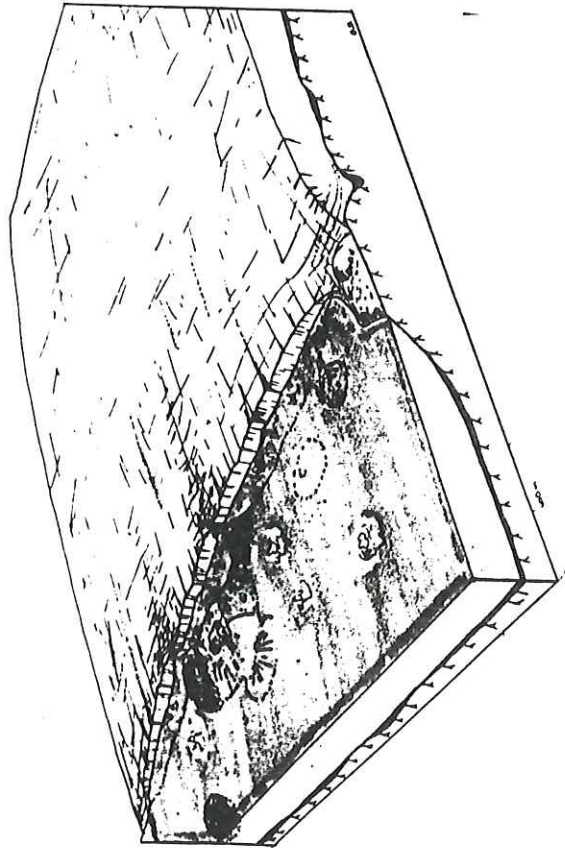

Fig 103

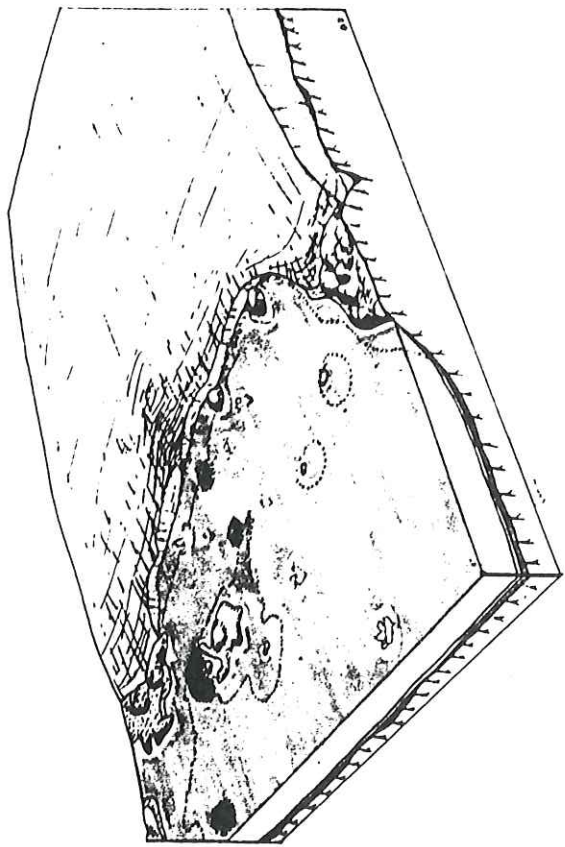

Fig 104.

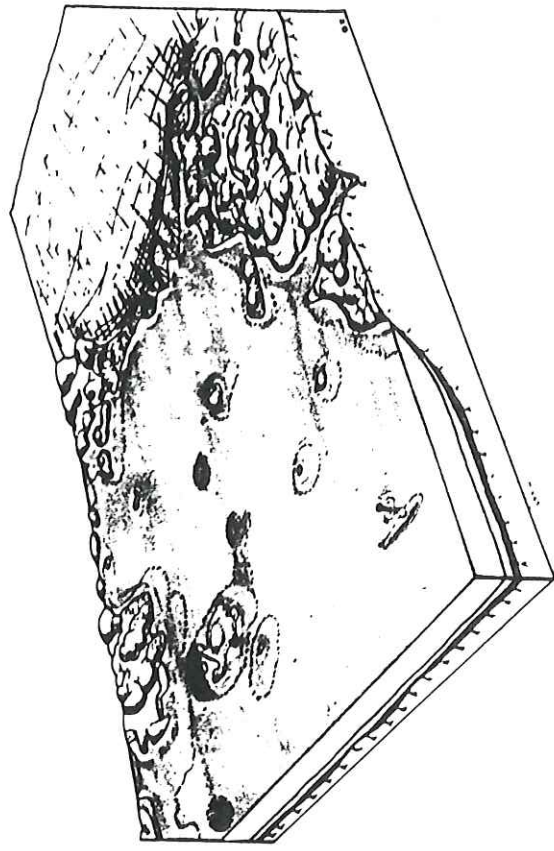

Fig 105

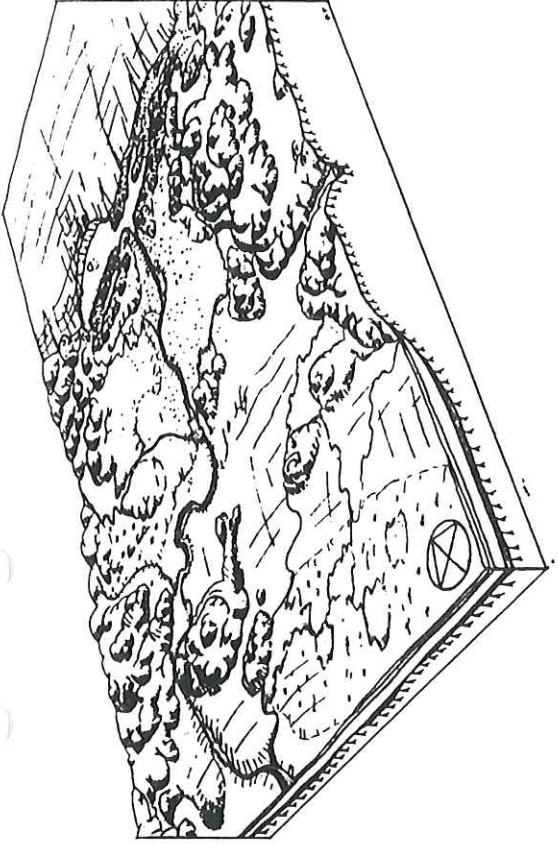

Fig 108.

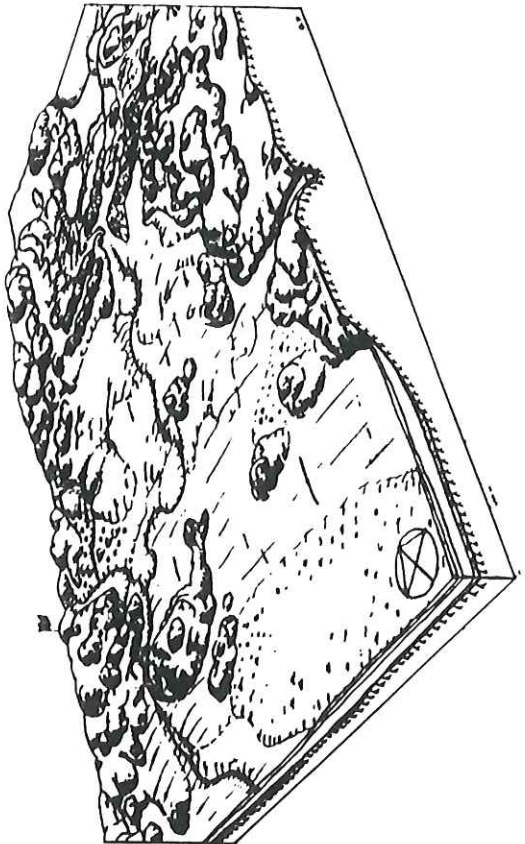

Fig 109.

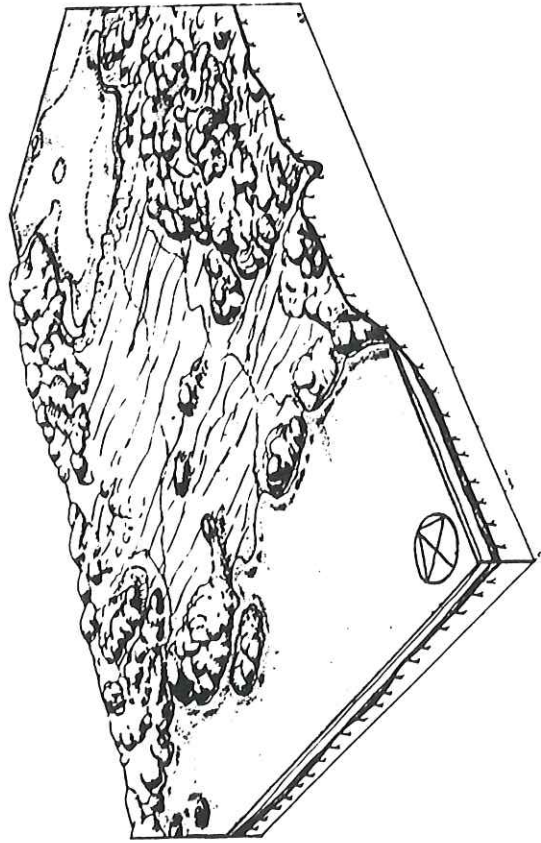

Fig 106.

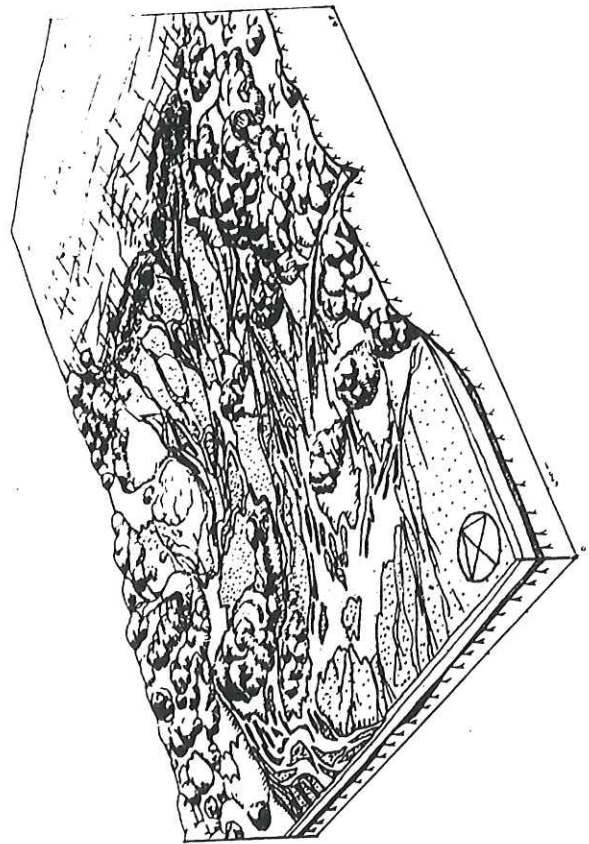
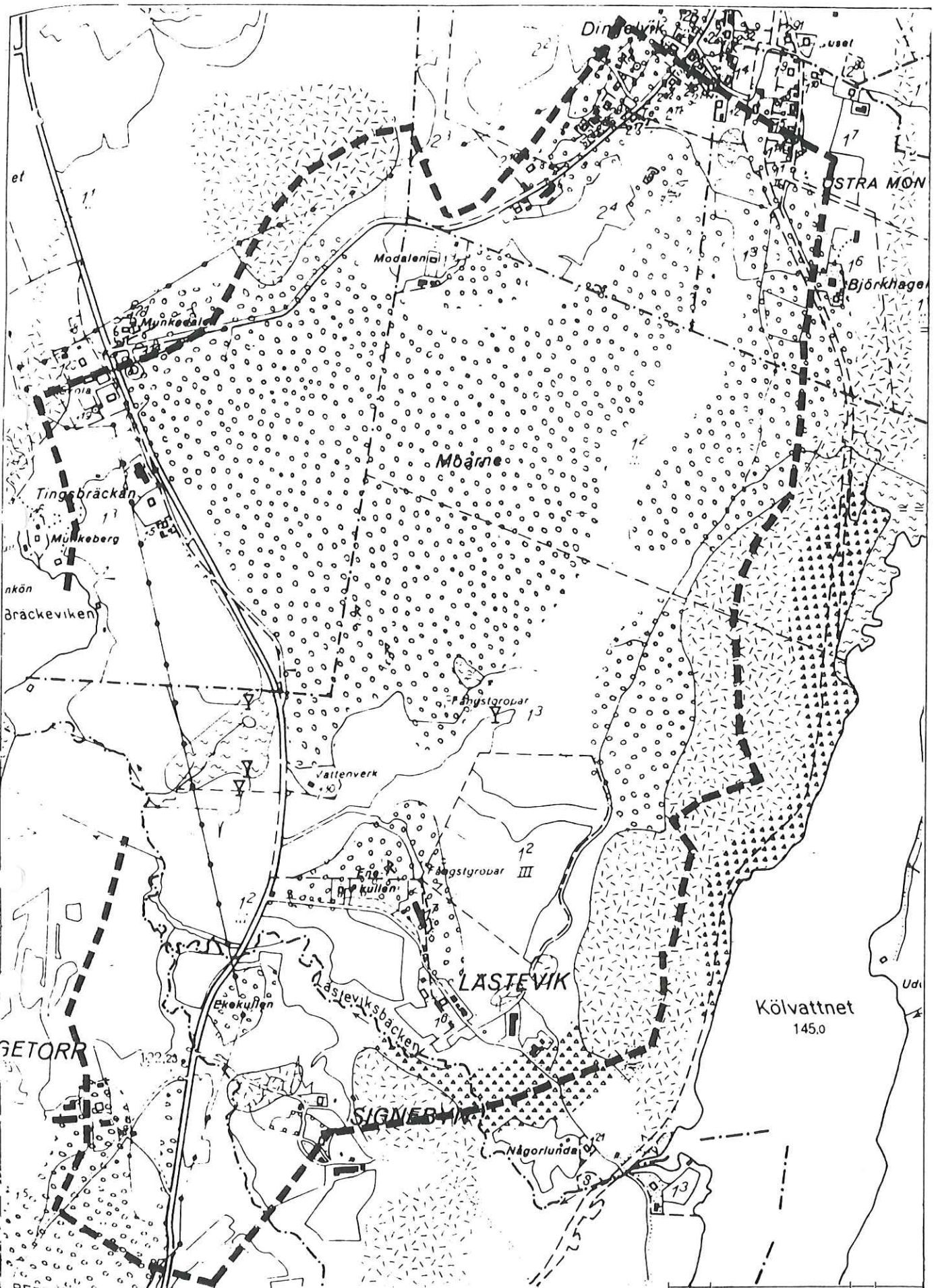

Fig 107.

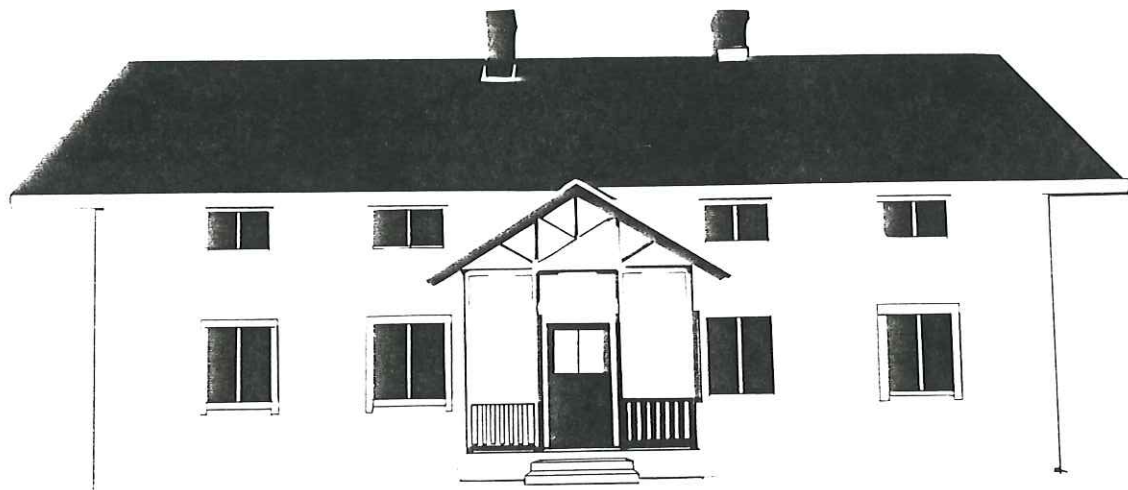

- BETECKNINGAR:**
- Torv
 - Finsediment (lera-silt)
 - Grovsediment (sand-grus)
 - Morän
 - Berg i dagen
 - Källa
 - Vattendelare

VIAK AB		BENGTSFORS KOMMUN.	
FÖNSTÄLLERAD G GUSTAFSON /BH		LASTVIK	
GRANSAD		Geohydrologiska undersökningar	
STOCKHOLM 13,9 - 74		Geologisk karta	
ARBETSNUMMER 85.1057		RITNINGSKAMMER 12 2	
		SKALA 1:10000	

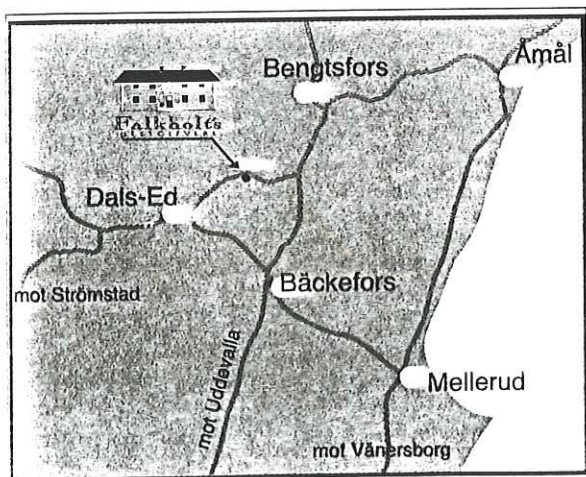
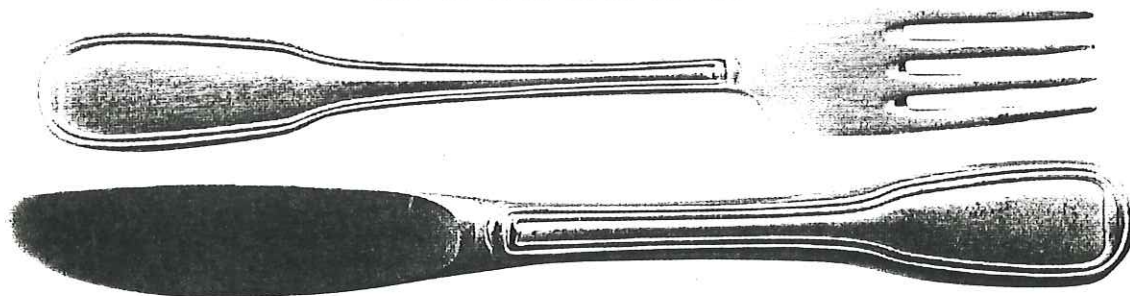
De två källorna (mörka
stråken på strändén) ca
200 m N Eds stn.

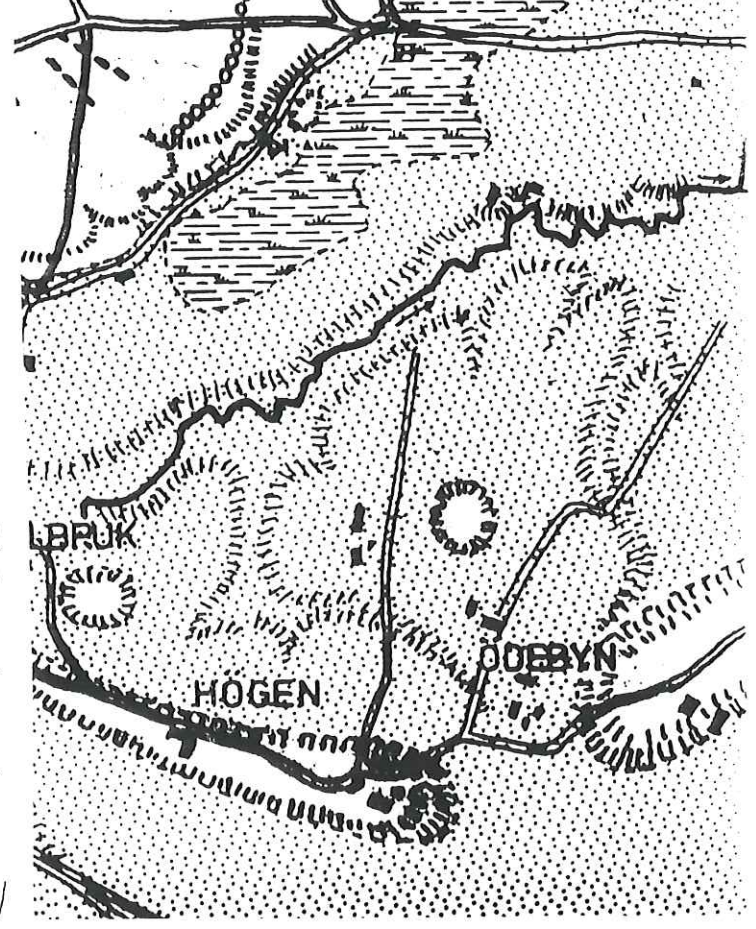
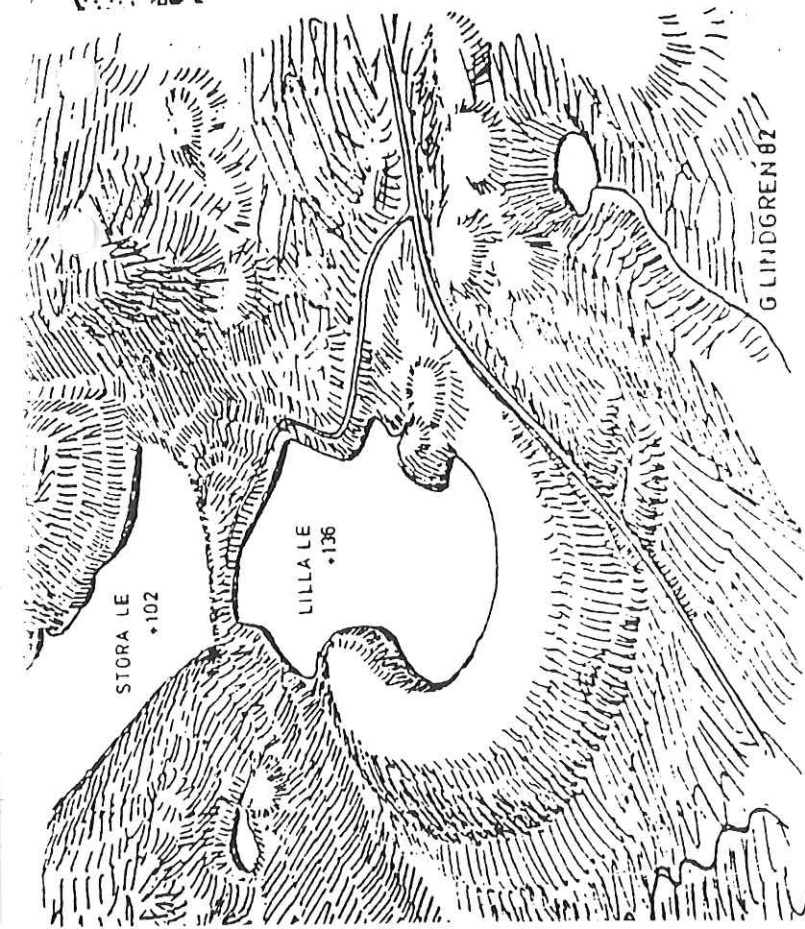
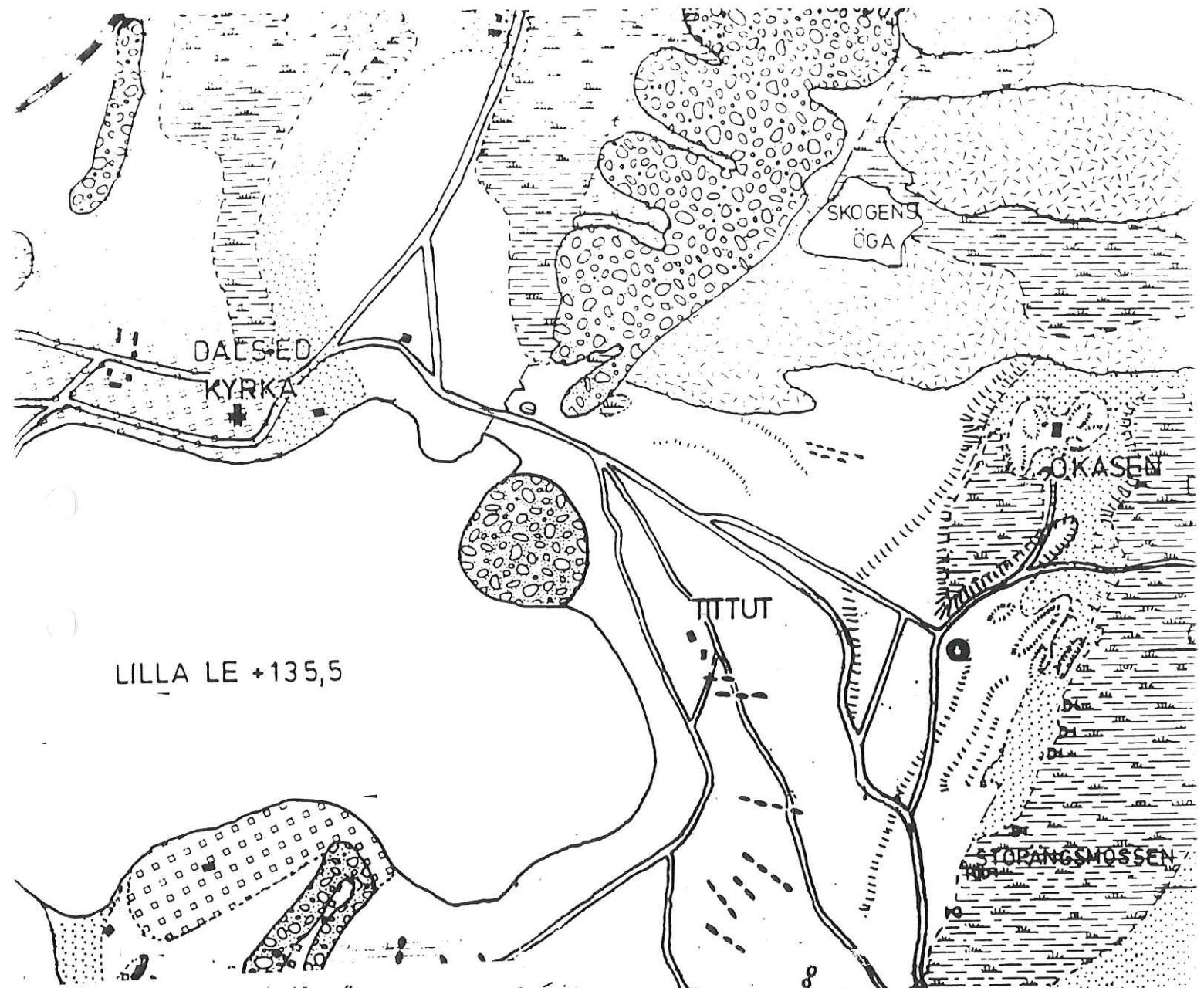

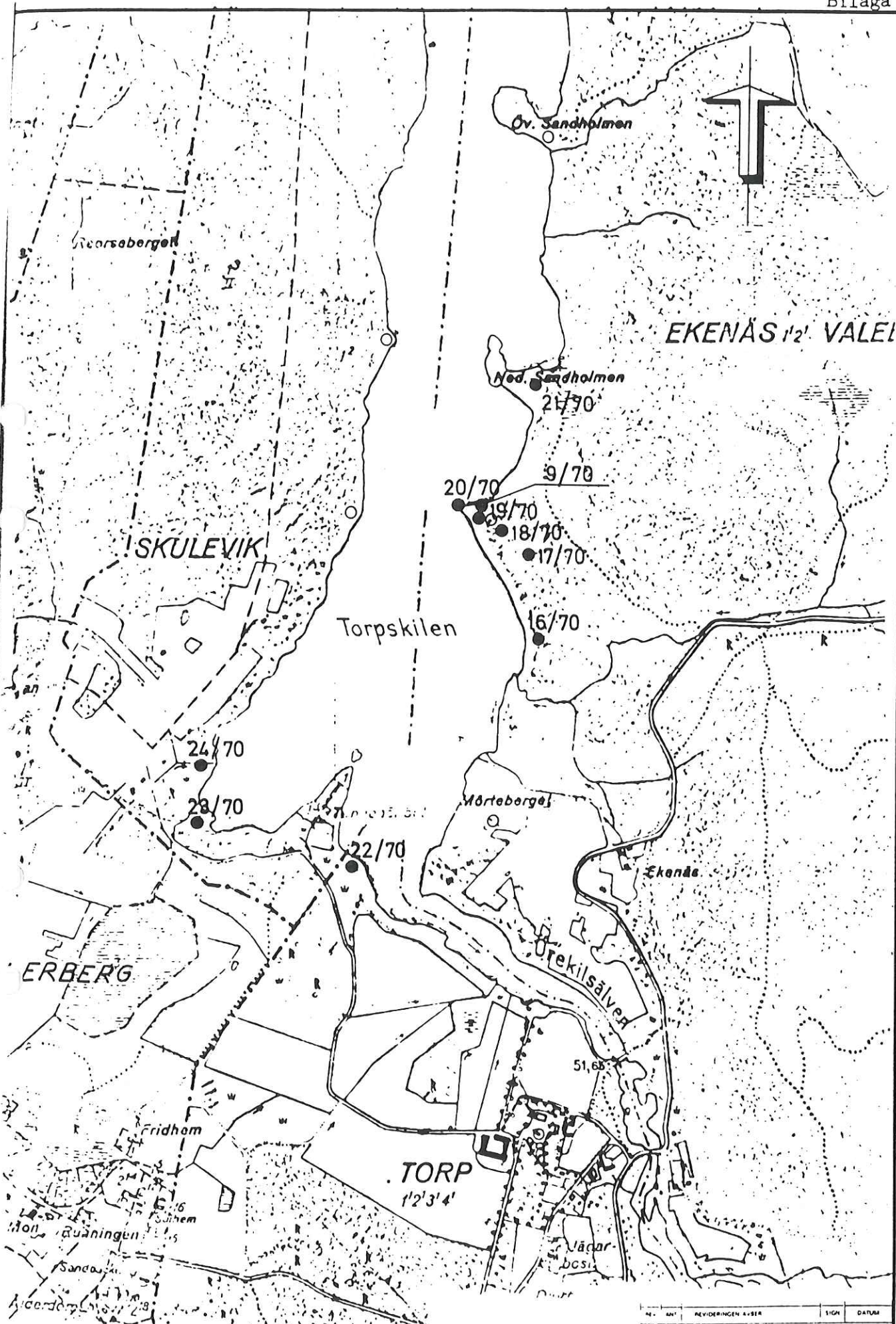
Falkholt's

G E S T G I F V E R I
Dalsland

Falkholts Gestgifveri
Norebyn
660 10 Dals Långed
Dalsland
Tel. 0531-350 70
0708-350 701

- 9/70 Rörborring
- Föreslagen rörborring

VIAK AB		MUNKEDALS KOMMUN	
KONSTRÖRERAD		Grundvattenundersökningar vid Kärnsjön	
KÄRNSJÖN		Plan	
Göteborg DEN 25 3 1971		SKALA 1:10 000	
T. Blomqvist		ARBETSPÅR	REVISOR

Ledningsnät

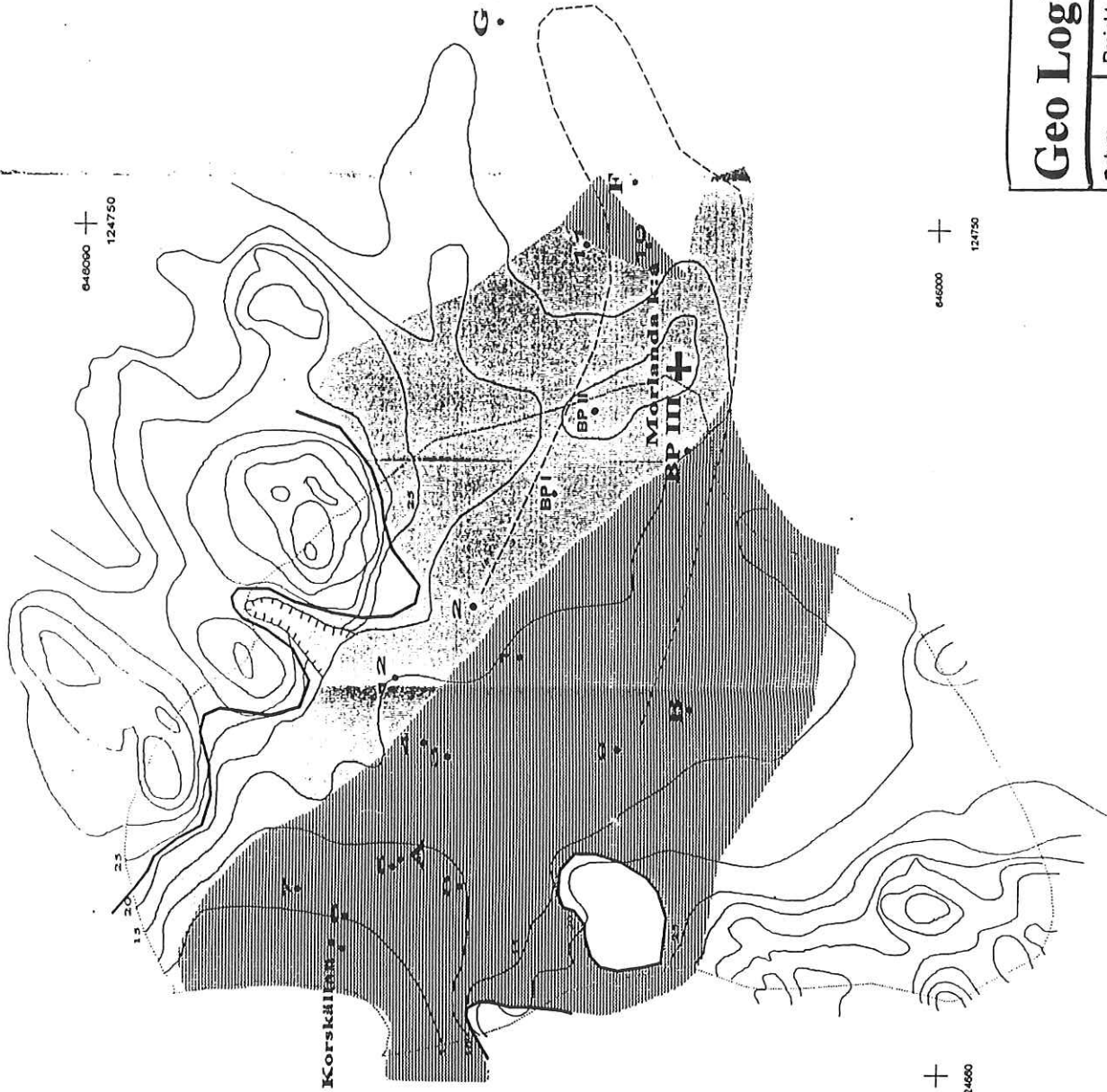
Provplats	: DINGLE VATTENVERK, REN	DRICKSVATTEN	
Provtagningsdatum	: 960506	961008	970212
Prov inkom Lab	: 960506	961008	970212
Providentitet	: 96005568	96014088	97001663
Rapporterad/status:	Rapporterat	Rapporterat	Rapporterat

Temp vid provtagn	-	12.7	5.6	°C
Prov märkt:				
Provets märkning	LÄNSMANS-			
Het bakt 20°C 2d	<1	<1	<1	st/ml
Färgtal	5			
Temp vid uppackn	15	12	10	°C
	VÄGEN 8			
Het bakt 20°C 7 d	<1	30	7	st/ml
Turbiditet	0.10			FNU
Kolif bakt 35°C	<1	<1	<1	st/100ml
Lukt	INGEN			
Pres E.coli 44°C	<1	<1	<1	st/100ml
Lukt, art	-			
Bottensats	INGEN			
Bottensats, art	-			
Konduktivite 25°C	42.3			mS/m
COD(Mn)	<1			mg/l
pH	7.8			
Hårdhet tot, Ca+Mg	55			mg/l
Hårdhet total	7.7			°dH
Järn, Fe	0.07			mg/l
Mangan, Mn	0.03			mg/l
Alkalinitet, HCO3	170			mg/l
Ammonium, NH4-N	0.04			mg/l
Nitrit, NO2-N	0.001			mg/l
Nitrat, NO3-N	-			mg/l
Fosfat, PO4-P	<0.03			mg/l
Fluorid, F	0.78			mg/l
Klorid, Cl	35			mg/l
Sulfat, SO4	27			mg/l
Aluminium, Al				mg/l
Kalcium, Ca	42			mg/l
Nitrat, NO3-N	<0.5			mg/l
Magnesium, Mg	8			mg/l
Natrium, Na	38			mg/l
Kalium, K	6.2			mg/l
Aluminium, Al	<0.02			mg/l
Utlåtande, kem.	Tjänligt			
Utlåtande, bakt.	Tjänligt	Tjänligt	Tjänligt	

Korskällan, Morlanda, Orust

0 100 200 m

skala 1:5000

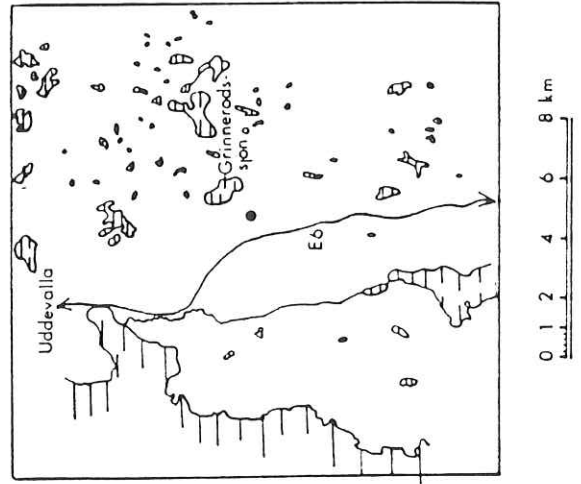

Geo Logic	
Datum	Projekt nr
1993-01-27	

Figur 2. Borrpunkter och översiktlig geologi vid Korskällans vattentäkt.

Svensk vattenbruk

5.11 Backamo, Uddevalla kommun.

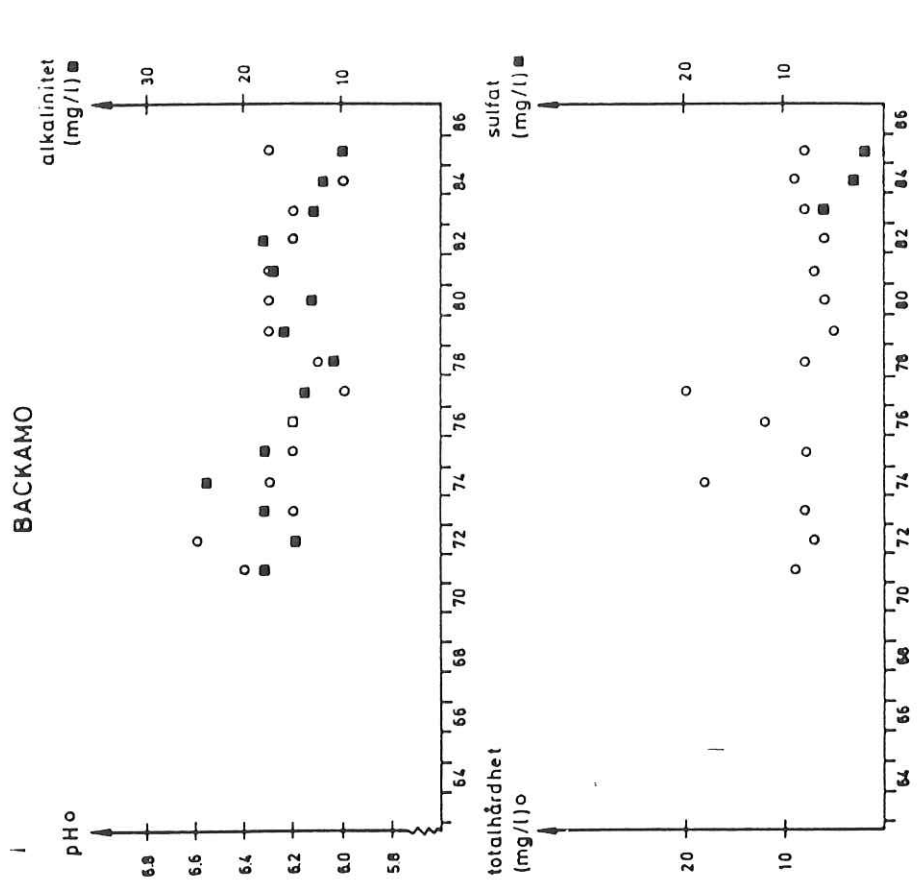
Backamo ligger i södra delen av kommunen, drygt 5 km SO om Ljungskile. Vattentakten är belägen 115 m ö h, strax norr om Backamo flygfält.

Brunnen är 2.5 m djup och försörjer ett 10-tal permanenta hushåll. Under sommartid ökas förbrukningen genom fritidsboende till ungefär det dubbla.

Brunnen är belägen i ett källäge i nordsluttningen av Backamo-deltat. Jordarten i bildningen är isälvsmaterial, som i markytan just söder om brunnen är uppblandat med organiskt material samt finjord. Från utströmningsområdet där brunnen ligger, dräneras grundvattnet vidare norrut i en mindre bäck. Denna indikerar att uttaget är mindre än flödet vid källan. Uttaget påverkar således inte grundvattnets strömning.

Grundvattenbildning sker på Backamo-deltat med strömning i grundvattnet mot norr. Infiltration kan även ske i sluttningen på Åkermarken närmast söder om brunnen. Transporttiden i den omätta zonen är i detta senare fall betydligt kortare.

Såväl pH som alkalinitet har sjunkit något sedan 1970-talets början (se figur 16). pH ligger runt 6.2 och alkaliniteten ca 15 mg/l. Totalhårdeheten var upp mot 20 mg/l under några år i mitten på 1970-talet, men ligger i övrigt genomgående under 10 mg/l.

Figur 16. pH, alkalinitet samt totalhårdehet vid takten Backamo.